GAZETA KRAKOWSKA

N° 62

W NIEDZIELĘ DNIA 5. SIERPNIA 1810.

Dzień onegdayszy, to iest 3 Sierpnia, był dniem powszechney radości; obchodziliśmy bowiem Imieniny Nayiaś: Fryderyka Augusta, Pana naszego miłościwego. O godzinie 10tey przed południem wystąpiły w paradzie piechota i jazda załogi tuteyszey i rozciągnęły liniią od ulicy Grodzkiey do kościoła katedralnego. Cechy assystowały z chorągwiami. Wszystkie władze cywilne i woyskowe zeszły się do kościoła katedralnego, gdzie JW. X. Biskup Krakowski pontifikaliter celebrował. Pod czas śpiewaney Mszy miał stosowne do tey uroczystości kazanie W. X. Felix Jaroński, professor filozofii w Szkole główney, pleban Chotowski i proboszcz kolegiaty W W. SS. w Krakowie. Po mszy nastąpiło *Te Deum laudamus*, pod czas którego dawano z dział ognia. Dnia tego dał obiad JW. Stanisław Hrabia Wodzicki, Zastępca prefekta departamentu Krakowskiego, na którym JW. X. Biskup Krakowski, JW. Dowodzący tu Jenerał Biegański, wiele osób stanu woyskowego i cywilnego się znaydowało. Spełniano z radością pod czas obiadu zdrowie Nayiaśnieyszego Fryderyka Augusta, Miłościwego naszego Pana. W wieczor zakończyła się miła ta dla wszystkich uroczystość powszechnem oświeceniem miasta i przedmieściow.

Z Warszawy d. 21. Lipca.

Dalszy ciąg posiedzenia Towarzystwa Królewsko Warszawskiego Przyiacioł Nauk d. 16 Lipca.

Po zagaieniu, któreśmy w zaprzeszłym Numerze położyli, JP. Kincel doktor czytał rapport o rozprawie JP. Glotza względem zarazy i pomorku na bydło w kraiu naszym, którey to rozprawie, iak wiadomo, przysądzono medal złoty wyznaczony w nagrodę. Rapport ten zawiera treść teyże rozprawy, iak następuie:

"Nader ważne dla rzeczy rolniczey i dla kraiowego bogactwa zapytanie Królewskiego Towarzystwa Przyiacioł nauk, tyczące się tak częstych i prawie nieprzerwanych zaraz bydła w Polszcze i Litwie, zaięło kilku równie światłych iak gorliwych w kraiu i za granicą mężow, którzy rzecz tę zgłębiaiąc, rozprawy swoie pod sąd Towarzystwa przesłali.

Zgromadzenie w całym obięciu tak użytecznego zagadnienia, na cztery głowne przedmioty zwrociło swoię uwagę. Wyśledzenie przyczyn złego, które tak wiele klęsk ziemi

n'szey zrządziło i zrządza; rzut oka na inne Europy kraie, w których to złe tak częste nie bywa; zastanowienie się nad bliską nam Ukrainą i Wołoszczyzną, czyli i tam w niezmiernych taborach pasące się bydło, rownymże podlega zarazom i upadkowi; nakoniec, sposoby, iakie w hodowaniu bydła wprowadzić należy, aby naypewniey kray od podobnych klęsk nadal uwolnić, te cztery istotne punkta zaprzątnęły naszych pisarzow.

Lecz iedni z nich więcey się radząc gospodarskich i to zbyt ogólnych spostrzeżeń niż obszernych w lekarskiey nauce wiadomości, przestali na przytoczeniu niektórych przyczyn już to z niedobroci paszy, już z niedozoru w hodowaniu wynikaiących, i to, co pewnym tylko mieyscom i czasom służyć może, do całego rozciągnęli kraiu, nie wchodząc ani w istotne źródło nieszczęścia, ani dociekaiąc tych niezaprzeczonych prawd, za któremiby ciągłe doświadczenie mówiło, ani zatym wskazuiąc dostatecznych środków zapobieżenia złemu.

Inni przy obszerney erudycyi w literaturze lekarskiey, gdy z dzieiow dowieść usiłowali, iż pierwszy początek zaraz bydlęcych z Azyi Europie udzielony, pierwszą prawie Polskę na to nieszczęście wystawił, gdy słusznie twierdzą, iż częste i nagłe przepędzanie bydła, co się często w Polszcze w czasie woien zdarzało, przyczyniło się wiele do rozszerzenia zarazy, opuszczaią iednak zbyt liczne dostrzeżenia mieyscowe, które równie uderzać powinny troskliwego badacza. Przyczyna zbyt ogólna z dalekich kraiów i czasow czerpana, nie może bydź zupełnie dostateczną tam, gdzie doświadczenie naucza, iak często nader poźno po przepędzeniu bydła obcego, mieyscowe trzody podlegaią zarazom, iak te zarazy ziawiaią się tam nawet, gdzie ani bydło pędzonym było, ani przez odległość od panuiącey zarazy ludzie nawet zeyścia z sobą nie mieli.

Gdy niektórzy autorowie z daleka od kraiu naszego pisali, nie mogli dostatecznie rozróżnić chorób wędrownych od kraiowych, nie mogli zatem ani bliższych wyśledzić przyczyn, ani czasem uniknąć zarzutu przeciwnego doświadczenia w domysłach swoich, ani następnie wskazać dostatecznych środkow ocalaiących, któreby w wykonaniu, z kraiem i mieyscem zgodzić się mogły. — Niektórzy, co do trzeciego punktu zapytania, lubo nie dosyć dowodnie utrzymuią, że zaraza bydlęca na ziemi Polskiey wydarzaiąca się, początek zawsze miała z Multan i Wołoszczyzny, wyznaią przecież, iż w tych kraiach albo nigdy się nie znaydowali, albo wiadomości swoie na samym tylko słyszeniu lub powtarzaniu cudzych powieści wspieraią; gdy tymczasem bliższy handel bydłem z Ukrainą i Wołoszczyzną wymagał dokładnieyszey tak tych iako i naszego kraiu znaiomości.

Jakożkolwiek pożyteczne i pochwały godne znalazło Zgromadzenie części rozpraw, całość nie zewszystkim odpowiedziała iego żądaniom.

Tu, ieżeli wskazany został pochod zarazy, zamilczano dla iakiey ona przyczyny częstokroć wśród kraiu rodzić się może, gdy te mieysca, z których źródło swoie bierze, od niey są wolne.

Tu pisarz przestaie na wskazaniu dwóch, lub iednego tylko szczególnego rodzaiu choroby, i do tego celu wszystkie swoie środki stosuie.

Gdzieindziey odsyła prosto do sposobów w innych kraiach używanych, przestaiąc na tey przestrodze, iż należy w nich stosowne do kraiu poczynić odmiany, tych iednak by-

naymniey nie wskazuie.

Podane przez wielu zaradzaiące lekarstwa, lub nie są z pewnością oznaczone, lub nie takie, aby mogły bydź wszystkim gospodarzom znaiome, a nie tylko samym lekarzom.

Do naylepszego rozwiązania zagadnienia Towarzystwa, potrzebną była istotniey znaiomość naszego kraiu, długie doświadczenie, wieloletne badanie i ciągłe zbieranie użytecznych postrzeżeń. — Poznać na mieyscu właściwe złego przyczyny, wskazać proste, do kraiu stosowne, każdemu gospodarzowi a nie tylko biegłym lekarzom dostępne środki w takim hodowaniu bydła, któreby na dal kray od podobnych klęsk uwolnić mogły bez zaprzeczenia, to było istotną piszącego zaletą, to sądzących prawidłem.

Prawdziwą dla kraiowego rolnictwa powodowane użytecznością Towarzystwo Królewskie Przyiacioł nauk, skłoniło się do przyznania pierwszeństwa i uwieńczenia rozprawy w oyczystym ięzyku napisaney, pod tym szczególnym znamieniem: *Nie dość iest mieć liczną oborę, trzeba żeby była w dobrym stanie; nie będzie zaś nigdy, gdy iey się wprzód należyta wygoda nie opatrzy.* Tey rozprawy krótką osnowę, z woli Towarzystwa mam szanowney Publiczności przełożyć.

Wystawia autor w przedmowie potrzebę inwentarza i skutki wypływaiące z dobrze utrzymywaiącego; całą zaś rozprawę stosownie do czterech zapytań na tyleż rozdziałów podzielił.

W pierwszym rozdziale mowi: Niemasz prawie narodu w całey Europie, gdzieby bydło tak biednie hodowane było iak u nas, i z tey to przyczyny panuią u nas tak często pomory na bydło. Przyczyny złego hodowania są następne:

(*Reszta potem.*)

Z Paryża d. 17. Lipca.

Na wniosek Cesarskiego prokuratora wyrok kommissyi woyskowey uwolniaiący od winy byłego dowodzcę Kaienny, Wiktora Hugues, będzie przez nową kommissyą roztrząsany.

Sławna Panna Bourgoing iedzie z Peterzburga do Paryża.

Pani Blanchard zamyśla odbydź w Strasburgu powietrzną podroż.

W Oriencie została d. 4 b. m. korweta Faworyta z warsztatu spuszczona.

Z powodu nadzwyczaynego szacunku, który zieднał tu sobie Rossyyski ambassador, Xżę Kurakin, dowiaduie się codziennie bardzo wiele osób o iego zdrowie. Lekarze Deloy i Piet daią dwa razy dnia Szwaycarom w iego pałacu dziennik stanu zdrowia, dla uwiadomienia troskliwych osób; wczorayszy bardzo był zaspokaiaiący.

Oto iest mowa, którą miał Marszałek, Xżę Eckmühl, (Davoust) przy pochowaniu ciała Marszałka, Xcia Montebello, (Lannes) w kościele S. Genowefy:

" Walcząc za chwałę naszego Monarchy i naszey oyczyzny poniosł woiownik, którego dziś grzebiemy ciało, śmierć. Życie Marszałka, Xcia Montebello, było krotkie, ale pełne chwalebnych czynow. Dzieie opiszą, że należał do wszystkich bitew wielkiego naszego Napoleona w Europie, Azyi i Afryce. Odwaga, którą w każdem zdarzeniu okazał, ziednała mu nazwisko walecznego walecznych. Jako wiernego poddanego wszystkie iego życzenia, wszystkie iego myśli były za naszem Monarchą. W chwili nawet, kiedy człowiek rozstaiąc się z tem, co mu było naymilszem, zdaie się zatrudniać tylko oczekiwaną przyszłością, ostatnie słowa Xcia Montebello były wezwaniem, aby miano staran-

ność o bezpieczeństwie Cesarza; tak dalece był przekonany, iż szczęście świata, który opuszczał, zależało od Monarchy, którym Opatrzność z wielkiey swey łaski szczęśliwą naszą oyczyznę udarowała. Odebrał naypięknieyszą nagrodę swey przychylności, bo dowiedziawszy się Cesarz w śród bitwy o śmiertelnem iego ranieniu, zawiesił na chwilę wielkie swoie plany, dla upięknienia swem żalem ostatnich chwil umieraiącego przyiaciela, mówiąc pamiętne owe słowa, których dzieie nie pominą: "Tak okropny cios musiał serce moie w dniu dzisieyszym dotknąć i zwrocić moią uwagę na inny prócz woyska przedmiot.„ Szczęśliwy, który umieraiąc podobny żal wzbudzi i na takie łzy zasłuży! Swiadkowie i towarzysze iego chwały zachwyceni nemi zostali, słysząc wyrażone owe sławne mieysca, na których kierował ich męstwem i na których z nim razem krew przelali. Łzy starych tych woiownikow uświetniły pamięć iego. Woiownicy wszelkiego oręża i stopnia, którzy tu woysko Francuzkie reprezentuiecie, naypięknieyszą będzie pochwałą dla tego, którego iuż nie ma, gdy weźmiemy go za wzor. Przybierzmy iego gorliwość, iego odwagę, i bądźmy tak iak on zawsze gotowemi przelać ostatnią krwi kropelkę w służbie i za chwałę wielkiego naszego i drogiego Cesarza!„

Za starannością Złotnika Bouille i Jubilera Boucher znaczna część kleynotow, które pod czas ostatniego nieszczęśliwego balu poginęły były, wrociły się właścicielom.

Wielu audytorow rady stanu poiechało stąd do Hollandyi.

W Trydencie wyszedł kodex Napoleona w językach Francuzkim, Włoskim i Łacińskim.

Monitor zawiera dalszy ciąg dziennika oblężenia Ciudad-Rodrigo aż do 29 Czerwca. (Ciudad Rodrigo leży o 6 mil niemieckich od granicy Portugalskiey nad rzeką Agueda, iest dawnem sposobem obwarowane i ma około 10,000 mieszkańcow. Nayblizsza i naymocnieysza Portugalska nadgraniczna twierdza iest Almeida, o 7 mil od Ciudad-Rodrigo.) — D. 27 i 28 ciągnęły się daley roboty oblężenia. Moździerze i haubice dawały przez całą noc ognia, tak przeciw miastu, iako też przedmieściu i dla zrobienia wyłomu. W kielku mieyscach miasta zaiął się ogień. D. 29 rowno z świtem dawały batterye daley ognia do muru i starano się zburzyć wewnętrzne warownie. Nowy skład prochowy wysadzony został na powietrze, przy czem porozpękało się bardzo wiele bomb i kul haubicowych. Pożar trwał ieszcze w kilku mieyscach miasta, i ogień nieprzyiacielski się zmnieyszał. O godzinie 2 po południu odebrały batterye rozkaz wstrzymania ognia, z powodu posłania do miasta posłańca z wezwaniem rządcy do poddania twierdzy.

Wezwanie P. Jenerała Kerrasty, Rządcy Ciudad-Rodrigo.

Mci *Rządco!* Wezwanie, które miałem honor dawniey przesłać WPanu, i na które dałeś odmawiaiącą odpowiedź, zniewoliło mnie do użycia potężnieyszych środkow, które przekonać WPana musiały, iż twierdza, powierzona Jego naczelnemu dowodztwu, w krótce rzuyną w nią zostanie. Przytomny tu Xżę Jmć. Esslingi, naczelny wodz woyska przeciw Portugalii działaiącego, którego uczciwość i ludzkość znana iest, dał mi rozkaz posłania do WPana ostatnie to wezwanie. Poczytuię sobie za ukontentowanie, iż mogę tu oddać sprawiedliwość piękney Jego obronię i okazaney przez woyska pod Jego rozkazami zostaiącemi odwadze. Lecz wszystkie te poważane zawsze przez woyska Francuzkie

względy są dla WPana utracone, ieżeli będziesz obstewał przy bezpożytecżney obronie, i przymusisz przez to Xcia Esslingi do obeyścia się z Tobą, acz z żalem, z wszelką surowością, do iakiey prawa woyskowe upoważniaią. Miałeś WPan za ewne nadzieię dostania od Anglikow posiłkow, lecz musiałeś iuż wyyśdź z tego błędu, bo gdybyś nie oczekiwał na takowe posiłki, nie byłbyś zapewne dopuścił, żeby Ciudad-Rodrigo do tak opłakanego stanu przyszło. Położenie WPana, bądź pewny, Mci Rządco, nie może się iak polepszyć. Pozostaie WPanu wybor między chwalebną kapitulacyą i okropną zemstą zwycięzkiego woyska. Proszę WPana odpisz mi, co z tego dwoyga obierasz. Przyymiy, Mci Rządco, zapewnienie, &c.

(Podp.) *Marszałek, Xżę Elchingi.*

Odpowiedź.

Po 49 letniey służbie znam prawa woyny i woyskowe moie obowiązki. Ciudad-Rodrigo nie znayduie się ieszcze w takim stanie, ażeby kapitulować musiało i nie iest zupełnie zrobiony wyłom. Nie mogę zatem, iak wezwać JW. Pana do popierania swych działań przeciw temu miastu. Ja sam przez wzgląd na ludzkość i gdy okoliczności wskażą mi potrzebę, nie zaniedbam kapitulować, skoro moy honor, który droższy mi iest nad życie, ocalony zostanie. Gdy przysłany do mnie officer dał mi do zrozumienia, iż wspaniałość JW. Pana tak daleko zachodzi, że pozwalasz mi przesłać list do Angielskiego Jenerała Wellington, przyymuie zatem tę propozycyą. Rzeczy pozostać się mogą, iak teraz są, i nieprzyiacielskie kroki niechay będą zawieszone aż do powrotu gońca; po odpowiedzi Jenerała Angielskiego dam JW. Panu ostateczną odpowiedź. Mam honor bydź, &c.

(Podp.) *Jędrzey Kerrasty.*

Xżę Esslingi nie zezwolił na żądanie Rządcy przesłania listu do Jenerała Wellingtona, i ogień rozpoczął się na nowo.

Powyższy dziennik pod dniem dzisieyszym kładzie następuiący wypis z listow rożnych Jenerałow woyska Hiszpańskiego i Portugalskiego.

„Jenerał Sebastiani donosi, że wyprawa przeciw rokoszanom w Alpujaras bardzo pomyślnie poszła. Anglicy zebrali w tych górach 4000 uzbroionych ludzi, których dwiema liniiowemi okrętami od morza wspierali. Jenerałowie Belaire i Gudinot pobili zupełnie rokoszanow. Dwudziestu kilku officerów Hiszpańskich poddali się, pomiędzy któremi znayduie się naczelnik tego rokoszu. Wszyscy Hiszpanie, maiący cokolwiek rozsądku nie zakładaiący sobie zyskow z nieładu, wyrzekaią się rokoszu. Rokosz w Alpujaras interessował Anglikow nie tylko dla utrzymywania ducha buntu, ale też dla pobierania z tamteyszych kopalni ołowiu. Gdy plan działania nie dozwalał Jenerałowi Sebastiani trzymania woysk swoich w prowincyi Murcia, z którey wyparł przeszło 15,000 rokoszanów, udało się zatem niektórem z Walencyi woyskom zrobić na nowo w niektórych mieyscach skupienia. Jenerał Sebastini czynił iuż przygotowania do wyruszenia na nowo w pole i uderzenia na nieprzyiaciela, ieżeliby poruszenia iego nabierały większego znaczenia i podawały nadzieię dognania go; ale gdy te skupienia same rozeszły się, przestał zatem na przysposobieniu w Malaga sprzętow do formalnego oblężenia i opanowania zamku Marbella, przed którym znaydował się iuż Jenerał Rey, wysłania mocnych oddziałow do Huescar, Velez-el-Rubio i Vera. W prowincyi Grenada wszystko iest spokoyne. Korsarze uzbroieni w tey prowincyi czynią co-

dzienne zdobycze.

"Dowodzący w Ronda Pułkownik Bussain, dowiedziawszy się d. 13 Czerwca, że oddziały od znayduiących się w Kadyxie Hiszpańskich pułkow przybyły przez Algesiras do Ulrigue, uderzył na nie i rozproszył, zabiwszy 120 ludzi. Skład broni, siodeł, &c. które z Gibraltaru przywieziono, dla utworzenia korpusu, zostały spalone.

"Doniesienia Jenerała Gudinot względem prowincyy Korduby i Jaen nie mogą bydź pożądańsze. Prowincya Sewiua iest dla wszystkich przykładem.

"Inny Hiszpański ponton, Argonaut, który przerobiony był na lazaretowy okręt i 650 w niewoli będących chorych Francuzow miał na sobie, przybił w nocy d. 27 Maia przy Matagorda do lądu. Zołnierze nasi przyłożyli się i tą razą do wyratowania nieszczęśliwych swoich braci.

"W Kadyx i na wyspie Leon panuie widoczne nieporozumienie między Anglikami i Hisspanami. Pierwsi opanowali park artyleryi i zatoczyli działa, dla dania ognia do ludu, którego obowiaią się powstania. Zywności są nader drogie w Kadyxie. Znaczna liczba ludzi wynosić się z Kadyxu i nie ma wątpliwości, że wszyscy kupcy oddalą się z tego miasta, które wystawione iest na wszystkie nieszczęścia woyny, niezgodę, głód i choroby. — Z Kartageny wynoszą się także ludzie. Podług doniesień z Kadyxu i Gibraltaru zatrzymane zostały przez Anglikow w zatoce Algesiras 3 liniowe Hiszpańskie okręty, na których znaydowało się wiele familiy wynoszących się z Kartageny. Nadaremnie żądała junta wydania tych okrętow; Anglicy oświadczyli, iż zatrzymaią ie w zakład. Zdarzenie to pomnożyło nieukontentowanie mieszkańcow Kadyxkich, którzy zaczenaią nakoniec postrzegać, iż Anglicy dla siebie tylko dopomagaią obrony Kadyxu. —— Roboty około oblężenia tego miasta idą z pośpiechem; posterunki na prawey i lewey stronie posunione daley na przód zostały i nowe batterye są usypane. Puerto-Real postawione iest w stanie obronnym; uzbraianie armatnych i bombowych szalup iest przyspieszane, i iak tylko nadeydzie ammunicya, eskadra nieprzyiacielska zostanie zupełnie z przeciporcie Kadyxkiego odpędzona.

"Xżę Arenberg, który stoi nad Rio-tinto, odnosi ciągle korzyści. D. 17 Czerwca podiazd nieprzyiacielski został rozproszony z utratą 40 ludzi.

"Obwarowanie Alhambry, Granady, zamkow Malagi i Jaen iest ukończone. Wewnątrz Andaluzyi wszystko naylepiey idzie.

"Villa Campo, który w Arragonii pobity i odparty został, złączył się w Cuenca z Bassecourt. Liczyli 6000 piechoty, 500 iazdy i 8 dział i nachodzili niektóre powiaty prowincyi Manchy. Jenerał Lucotte był od Króla przeciw nim posłany; opuścili zaraz Cuenca i pospieszyli do Walencyi. Jenerał Lucotte wszedł d. 17 Czerwca do Cuenca; ale nie znalazłszy tam i w okolicach żadney żywności, musiał tę pustynią opuście.

"Pewne doniesienia i wiele przybywaiących zbiegow do 3go korpusu zapewniaią, iż woysko rokoszanow w Katalonii zupełnie utraciło ochotę.

"Walencyanie chcąc przeszkodzić oblężeniu Tortosy i Tarragony, pokazali się w 16,000 ludzi przed Morella. Jenerał Montmarie, który oblęga to miasto we 2000 ludzi odparł tę przewyższaiącą siłę, ubiwszy iey 1100 ludzi.

"Zawsze ieszcze błąkaią się rozboynicze kupy w Nawarze. Powodzenia ich kończą się na chwytaniu gońcow; lecz przedsięwzięte są

środki do zupełnego ich w krotce wytępienia, równie, iak rozboynikow, którzy mieszaią ieszcze spokoyność w Biskai i starey Kastylii.

W Asturyi pobił Jenerał Bonnet rokoszanow ile razy na nich natrafił. Głowna iego kwatera iest w Oviedo; ma kommunikacyą między St. Ander i Leon, i może każdego czasu wtargnąć do Galicyi; lecz odebrał rozkaz pozostania w dotychczasowem swoim stanowisku.

"Mieysca wszystkie od Leon i Astorga są zupełnie zabezpieczone i woysko Portugalskie, które przyspiesza oblężenie Ciudad-Rodrigo, strzeże granic Portugalskich, od Galicyi aż do Tagu.

"Drugi korpus, który znayduie się w Estramadurze i całą okolicę Alkantara, gdzie przytyka do 6go korpusu, aż do Afra trzyma osadzoną, gdzie znowu ma związek z 5tym korpusem, nie daie na chwilę pokoiu rożnym korpusom Romany: ściga ie wszędzie, prawie zawsze dogania, poraża, zabiia im ludzi i zabiera jeńcow.

"Podiazdy nasze zachodzą często aż pod mury Badajoz. D. 9 Czerwca Jenerał Reynier sam przedsięwziął rozpoznawanie tey twierdzy, podszedł posterunek na drodze od Zafra i Talawera, zabrał 20 ludzi w niewolą, zabił lub zatopił w Gwadianie większą część tego posterunku, i ziął stado 800 wołow, 200 koni i 50 mułow pasących się około tego miasta. Podobne zdarzenia często się trafiaią. W mieście tem panuie zawsze naywiększa niezgoda. Rewolucyyne środki junty i Romany daią powod do ustawicznych zażaleń, na które żadnego nie ma względu. Zabranie bydła sprawiło tam wielkie zaburzenie. Mieszkańcy Estramadury, którzy schronili się do Badajoz, widząc zbliżaiące się żniwa, oświadczyli Romanie, że ponieważ nie może oddalić Francuzow, ani miasta oswobodzić, należy zatem poddać się nowemu porządkowi rzeczy. Zapewniaią, iż i załoga nie iest kontenta; słowem junta i Romana są powszechnie nienawidzonemi.,,

Z Amsterdamu d. 21. Lipca.

Utrzymuie się ciągle pogłoska, że w krotce ziedzie tu Cesarz Napoleon.

Xżę Arcypodskarbi, który odbierał dotąd przysięgę od reszty władz, obiedzie, iak mowią, znacznieysze nasze miasta.

Gazeta nasza przemieniła tytuł Monitora na Kuryera Amsterdamskiego i wychodzi w Francuzkim i hollenderskim języku.

Wszystko tu iest spokoyne. Wielość woyska czyni Amsterdam nadzwyczay ludnem. Woyska Francuzkie zachowuią nayściśleyszą karność; po godzinie 10 w wieczor nie widać żadnego żołnierza na ulicy.

Odebraliśmy tu pierwsze śledzie świeże, które zazwyczay są drogo sprzedawane.

Xżę Reggio, naczelny dowodzca obserwacyynego korpusu, wydał przepis dla rybakow, ażeby zapobiedz ukradkowemu handlowi i związkowi z Anglikami.

Dotychczasowe Królewskie sądy, &c. przybrały tytuł sądow Cesarskich.

Zagraniczni posłowie w krotce opuszczą Amsterdam.

Do Utrechtu posłano 5 batalionow woyska.

Przybyło tu 500 celnikow Francuzkich.

Z Töplitz d. 17. Lipca.

Nayiaśnieyszy Król Hollenderski bawi tu ciągle pod imieniem Hrabiego St. Leu, i zdaie, się, że pobyt iego będzie przydłuższy. Szukaią dla niego domu z opalnemi pokoiami. Nie żyie teraz tak samotnie, iak w początkach;

wszystkim znakomitszem osobom rozesłał bilety.

Nayiaśnieysza Cesarzowa Austryacka, która powróciła tu z Drezna, nie znayduie się w naylepszem zdrowiu. Xżę Clary chciał dać z okazyi szczęśliwego iey powrotu wielki bal, ale na wiadomość o smutnym przypadku na balu u Xcia Schwarzenberga w Paryżu, zaniechano myślec o balu.

Xżę Antoni Saski, który z Xżną Teresą odprowadzili tu Cesarzową, poiechali na powrot do Drezna.

Z Rzymu d. 4 *Czerwca.*

Dziennik Kapitolium zawiera następuiący wyrok:

w pałacu St. Cloud d. 18 *Czerwca.*

Napoleon, &c. Gdy ludność obu departamentow Rzymu i Trasimeny nie wynosi iak 800,000 mieszkańcow; gdy oprocz Rzymu znayduie się w tych departamentach 32 dyecezyy; gdy kray ten dla tak wielu dyecezyy nadłuża się i większa część dochodow dla zbyteczney liczby prałatow i kapituł ginie; gdy nadto 17 biskupow tych dyecezyy wyięło się z pod Naszey protekcyi, nie chcąc wykonać należącey Nam się przysięgi, i gdy 14 dopełniło tylko przepisanego od Jezusa Chrystusa pierwszego obowiązku, to iest posłuszeństwa zaprowadzonemu rządowi: postanowiliśmy zatem i stanowiemy, co następnie:

Art. 1. Biskupstwa Palestriny, Terracina Sezze, Piperno, Sutri, Nepi, Sabina - Magdaleno, Ostia - Velletri, Albano, Frascati, Porto Sante Rufina, Viterbo, Toscanella, Aquapendete, Orvietto, Amelia, Todi, Afsysi, Nozera, Foligna i Terni są znieśione.

2. Utrzymane są biskupstwa Alatri, Anagni, Civitta - Castellana, Bagnorea, Ferentino, Montefiascone - Carneto, Narni, Rieti, Segni, Tivoli, Veroli, Citta del Pieve, Perugia i Spoletto.

3. Biskupi posiadaiący mniey dochodu nad 20,000 fr. pobierać będą ze skarbu resztę, co nie będzie do tey summy dostawać.

4. Katedralne kapituły znieśionych biskupstw odpadaią, rownie iak opactwa, a dobra znieśionych opactw przyłączone zostaną do dobr skarbowych.

(Podp.) *Napoleon.*

Pomiędzy oddalonemi biskupstwami znayduie się 6 kardynałow.

Z Wenecyi d. 8 *Lipca.*

W tuteyszey zbroiowni doświadczaią od dwoch tygodni działa z zamkiem, iak u fuzyi. Wynalazek ten wytrzymał probę i w krótce będzie dla dalszych doświadczeń do Paryża posłany.

Od byłey Rossyyskiey flotylli, która od 18 miesięcy w tuteyszym porcie stoi, uzbroiono teraz zupełnie i ludem osadzono kilkanaście korwet, tak iż zaraz wyyśdź mogą pod żagle. Ale stoiące w Tryeście dawniey Rossyyskie 4 liniowe okręty, pomiędzy którémi znayduie się ieden zdobyty na Turkach o 84 działach, uznane są za niezdatne do służby, i mniemaią, iż dla przydłużenia tamy S. Karola zatopione zostaną.

Z Passawy d. 13. *Lipca.*

Podług nadeszłego przed 3 dniami z Paryża rozkazu, zatrzymany iest odwoz do Strazburga pozostałey tu ieszcze artyleryi, ammunicyi, &c. Francuzkiey. Wyładowano wszystko z statkow, które płynąć miały w gorę do Donauwert. Domyślaią się, że Cesarz Napoleon znayduiące się ieszcze w Passawie, wszelkiego gatunku potrzeb woiennych zapasy, których przewoz do Strazburga byłby kilka miesięcy potrwał, Królowi Bawarskiemu ustąpił.

DODATEK

DO № 62.

GAZETY KRAKOWSKIEY

W NIEDZIELĘ DNIA 5. SIERPNIA 1810.

Z Monachium d. 15. Lipca.

D. 12 powrocił Nayiaśnieyszy Król w dobrem zdrowiu z Baden do Nimfenburga. Wczoray znaydował się na teatrze, na którym dana była nowa opera *Numa Pompilius.*

Gazeta nasza donosi, z Hildburghausen, iż związek małżeński Xiężniczki Teressy z naszem Królewiczem Następcą tronu ogłoszony tam d. 22 Czerwca został. Tayny radca, W. Koniuszy, Baron Kessling, posłany tam był w imieniu naszego Króla prosić o rękę Xiężniczki Teressy dla Następcy tronu. D. 25 rano wyiechał ztamtąd z zezwoleniem tak wysokich rodziców, iako też młodey Xiężniczki.

Przybyli tu deputowani od Xięstwa Baireytskiego byli łaskawie od Króla przyiętemi i mieli szczęście wczoray do Królewskiego stołu w Nimfenburgu, wraz z deputowanemi stanu mieyskiego i chłopskiego, bydź przypuszczonemi.

Z Szwaycaryi d. 10. Lipca.

Na posiedzeniu seymu w Bernie d. 25 Czerwca przeczytany był list posła Francuzkiego, w którym żąda z mocy zlecenia od Ministra wewnętrznego i 32go artykułu aktu związkowego, aby rada kantonu Bazyleyskiego była od seymu upoważnioną do ułożenia się z Francyą względem ustąpienia kawałka ziemi, który uznany został zapotrzebny do wystawienia mostowego szańcu przy nowym moście pod Huningen. Seym zezwolił natychmiast na to żądanie.

P. Maillerdoz obrany został d. 9 Lipca Schultheissem kantonu Fryburskiego na mieyscu zmarłego P. Affry.

Z Berlina d. 22 Lipca.

Nayiaśnieyszy Król zakazał pod d. 19 Lipca wszelkiego handlu z iednoczonemi stanami Ameryki.

D. 17 b. m. wyiechali ztąd za pozwoleniem swych dworow na czas nieiaki Cesarsko-Francuzki poseł, Hrabia St. Marsan, i Cesarsko-Austryacki poseł, Baron Wessenberg, w ostatni poniedziałek poprzedził ich Królewsko-Westfalski poseł, Baron Linden. Zostawili tu sprawuiącemi interessa Sekretarzow poselstwa, iako to Francuzki P. Caillard, Austryacki P. Bombelles, a Westfalski P. Lascase.

Tayny radca Küster, poseł nasz przy dworze Westfalskim, poiechał do Kassel.

D. 15 b. m. spalono znowu za 50,000 tal. biletow skarbowych. W Wrocławiu

pokazały się bardzo sztucznie zfałszowane na 5 tal. skarbowe bilety.

Z Sztokolmu d. 13 *Lipca.*

Dziś w południe odprawił się pogrzebowy obrządek ciała zmarłego Następcy tronu. Biskup Linkopingu, Doktor Rosenstein, miał żałobną mowę, a Arcybiskup, Doktor Lindblom, odbył obrządek złożenia ciała w grobie Karolińskim. Po dwa razy dano z 128 dział ognia, potem nastąpiły wystrzały z ręczney broni. Wszystkie cechy assystowały temu obrzędowi z chorągwiami, a stoiące tu pułki wystąpiły w paradzie.

Roskazał Król Jenerałowi Silfverspare stawić się przed sądem woyskowym dla sprawienia się z czynności swoich d. 20 Czerwca.

Wyznaczona kommissya do dochodzenia czyli Następca tronu niebył otruty, ukończyła iuż swoie czynności i zdała Królowi sprawę. Z wszystkich wyznań nie pokazał się naymnieyszy ślad zmowy na iego życie.

D. 25 p. m. o godzinie 11 przed południem w wielu okolicach wschodniey Gotlandyi czuć się dało trzęsienie ziemi, które trwało blisko godzinę.

Angliey zabrać mieli wiele naszych statków do Pomeranii przeznaczonych i za dobrą zdobycz uznać.

Z Schonem d. 19 *Lipca.*

Dowiaduiemy się, iż panuiącemu Xeiu Augustenburg, bratu zmarłego Następcy tronu, proponowana iest korona Szwedzka. Nayiaśnieyszy Król nasz chce go, iak mowią, za Następcę tronu stanom Szwedzkim podać.

(Panuiący Xżę Augustenburg, Fryderyk Krystyan, urodził się d. 28 Września 1765 zaślubił się d. 27 Maia 1786 z Królowną Ludwiką Augustą, siostrą panuiącego Króla Duńskiego, urodzoną d. 7 Lipca 1771. Potomstwo iego: 1) Karolina Amalija, urodzona d. 28 Czerwca 1796; 2) Krystyan Karol Fryderyk August, urodzony d. 19 Lipca 1798, i 1) Fryderyk August Emil, urodzony d. 23 Sierpnia 1806.)

Z Danii d. 21 *Lipca.*

Adjutant zmarłego Następcy tronu, Podpułkownik Holst, przybył gońcem z Sztokolmu do Augustenburg z propozycyą od Krola Jmci Karola XIII ściągaiącą się do następstwa tronu Szwedzkiego. Xżę Jmci wysłał zaraz z tą propozycyą gońca do Króla Jmci do Kopenhagi.

Z Panczowy d. 16 *Lipca.*

Serwiianie czynią nadzwyczayne przygotowania do woyny; kto nie chce dobrowolnie iść do woyska, iest gwałtem wzięty. Nie słychać, ażeby więcey Tureckiego woyska przybyło do Nissy; załoga tamteysza nie wynosi, iak 6 do 7000 ludzi.

Głowny korpus Serwiianow pod Jerzem Czernym stoi około Deligradu przed i około Bania. Jnny korpus pod Piotrem Dobriniaz złączył się, iak wiadomo, z Rossyyskim woyskiem przy Bers - Polonka, a trzeci korpus stoi nad Drwiną dla uważania Turkow.

Podrożni z Bośnii zapewniaią, że Turcy umacniaią wszystkie tamteysze twierdze i zamki i uważali niejakie w woysku poruszenie.

DONIESIENIA.

Prefekt Departamentu Krakowskiego do publiczney podaie do wiadomości, iż na dniu 13 Sierpnia r. b. odprawiać się będzie licytacya w celu wypuszczenia w iednoroczną dzierżawę wakuiącey Prebendy Kozłowskiey. Maiący więc chęć dzierżawienia, na powyższy termin do kancellaryi Prefektury Departamentu Krakowskiego zapraszaią się, gdzie onymże cena Fiskalna, iako też kondycye licytacyi i kontraktu oznaymione będą.

Stanisław Wodzicki Z. P.

Michał Wroński J. S.

Panna około lat 20 maiąca zdrowa i przy zupełnych zmysłach, przyszła do wsi Turska, nie daleko Kalisza, w dniu 4 miesiąca Lutego b. r. w ubiorze kobiety wieyskiey; tego samego dnia wpadła w letarg, z którego po 48 godzinach ocucona, pozbawiona została wzroku, słuchu i mowy; zachowawszy przytomność umysłu. Usiłowania Kreys Fizyka w Kaliszu, dokąd iest przeniesiona, i gdzie w domu Werneka, na ulicy Jozefiny iest umieszczona, są dotąd bezskuteczne. Nieszczęśliwa ta Panna przez pisanie na ręku dała poznać swe nazwisko, które iest Nimfa Bielińska, rodem z Małopolski; uwiadomiła radto równymże sposobem, że od dwoch miesięcy, nim przybyła do Turska, opuściła dom oyca i macochy (ma ciotkę Zbijewska nazywaiącą się) Z brała się nayprzod z Furmanem do Poznania. Odpowiada na rozmaite zapytania; milczy iednak zawsze i żadney nie daie odpowiedzi; kiedy się chcą wywiedzieć o mieszkaniu iey rodzicow, z iakiego powodu ich opuściła i iak się dostała do Turska? Utrzymywana iest dotąd z funduszu Rządowego na ubogich i dobroczynney składki miesięczney regimentu pierwszego piechoty, w Kaliszu konsystuiącego. Żeby iednak rodzice, lub krewni mogli iey w skutecznieyszą przybydź pomoc, ninieyszę zawiadomienie w Gazetach i Dziennikach Departamentowych z rozkazu naywyższey Policyi umieszcza się.

Zastępca Prefekta Departamentu Krakowskiego. Ninieyszem uwiadomia, że w dniu 10 Sierpnia r. b. w wydziale żywności przed Radzcą Prefekturalnym W. Woyciechem Linowskim odbywać się będzie licytacya na zakupienie 1482 korcy owsa do magazynu Krakowskiego na rzecz i rachunek Departamentu Radomskiego, za nayniższą cenę daiący otrzyma prawo dostawienia, każdy zaś chęć sprzedania maiący w 10tey części wartości owsa dostawić się winnego czyli w zakład 2223 zł. pol. opatrzyć się winien.

Wodzicki, Z. P.

Wroński, S. G.

Antoni Kowalik przybywszy do wsi dziedziczney Jawidza JW. Morskiego, w Departamencie Lubelskim, do parafii Bystrzyckiey należącey i zamieszkawszy w niey przez lat kilka, powiedziaiąc się wolnym bydź człowiekiem czyli nie maiącym żony przez te lata; dnia więc 15 Stycznia roku 1800 w teyże wsi z Małgorzatą Michalskowną córką iednego gospodarza zawarł śluby małżeńskie, który mieszkaiąc z nią przez miesięcy 6, nie maiąc z doney iak sąsiedzi iey zaświadczaią, ani od niey, ani od rodzicow iey przykrości, bez żadney przyczyny porzucił ią i żadney o nim niema wiadomości, gdzie się znayduie. Powiadał on się rodem z Przeworska z Galicyi, lecz i tam przed lat trzema czyniona była urzędowna rekwizycya od Dominium, i na tę odebrało odpowiedź od magistratu tamecznego, że ani słyszał kto o iakim takiego nazwiska człowieku w całym kluczu Przeworskim. Ten Antoni Kowalik, gdy się żenił z Małgorzatą Michalskowną miał lat w ten czas blisko 30, konsztu był tkackiego, wzrostu średniego, włosow na głowie, wąsach i brwiach czarnych, pod nosem na przeciw środka nosa włosy mu nierosły, twarzy okrągłey białey, ale niewybladłey, prosto się zawsze trzymał, gdy się upił miał zwyczay przysięgania Bógdaiem na sto łokci w ziemię wpadł, ieżeli to nieprawda co powiadam. Uprasza więc wszystkich i każdego z osobna też Małgorzata Michalskowna, aby gdy kto postrzeże takiego, iak się wyżey opisało człowieka; uwiadomił go, iż od pierwszego ogłoszenia przez gazetę Krakowską ma się stawić w Jawidzu za niedziel 2, od drugiego za półtoryniedzieli, a od 3 za tydzień, po którym potroynym ogłoszeniu przez Gazetę Krakowską, gdy się nie powroci do niey lub się nie nadgłosi, ona starać się będzie w drodze przyzwoitey, aby była uwolnioną od dotrzymania mu przysięgi.

W Imieniu Nayiaśnieyszego Fryderyka Augusta Króla Saskiego, Xcia Warszawskiego.

Królewsko Xiążęcy Sąd Szlachecki Krakowski na mocy Reskryptu JW. Ministra Sprawiedliwości w Warszawie dnia 23 Lipca r. b. wydanego wszystkim komu o tem wiedzieć należy czyni wiadomo, iż gdy organizacya Magistratur sądowniczych kraiu nowo do Xięstwa Warszawskiego wcielonego, w składzie konstytucyynym, z dniem 15 Sierpnia r. b. zaprowadzoną zostanie, a obręb jurysdykcyi dzisieyszego Sądu swego na dwa departamenta Krakowski i Radomski będąc podzielonym, do właściwych Trybunałow Departamentow należeć będzie, zatem Obywatele Departamentu Radomskiego których sprawy cywilne w Sądzie Szlacheckim Krakowskim ieszcze nieukończone znayduią się, a które w Trybunale I. In-

Itancyi Departamentu Radomskiego popierane będą, maią takowe sprawy Sądowi Szlacheckiemu Krakowskiemu w czasie iako nayprędszym wskazać, w celu odłączenia akt takowych spraw z Registratury Sądu Szlacheckiego Krakowskiego, i przesłania onychże Trybunał wI. Instancyi Departamentu Radomskiego, niemniey Obywatele Departamentów Krakowskiego i Radomskiego wzywaią się do wyszczegó nienia nnieyszemu Sądowi opiek, kuratel i spadków, które na dal do którego Departamentu i Powiatu należeć będą.

W Krak w e d. 28 Lipca 1810.

Jozef Nikorowicz.
W. Lichocki.
Mąko.ski.

Z Rady Sądow Szlacheckich Krakowskich.
Olearski.

Magistrat Głównego Miasta Krakowa, niniejszym Edyktem wiadomo czyni, że na żądanie P. Kł ssow kiego nieprzytomnych kamienicy Krukowskich swaney dziedziczney, kuratora i Franciszka Jerzabka, kamienicy tey Administratora taż kamienica w Stradomiu pod Nr. 18 stoiąca, w magistracie Krakowskim na dniu 9 Sierpnia r. b. o godzinie 10tey rano pod następuiącemi warunkami spos bem publiczney licytacyi sprzedaną będzie.

1. Kamienica ta z gromtem i przyległościami przez przysięgłych w sztuce biegłych iest oszacowana na monetę dobrą w summie zł. pol. 5366 gr. 26 sprzedaną będzie, a zatem

2. Każdy życzący sobie kamienicę nabydź przed zaczęciem licytacyi lub w czasie zaczęcia tey 10tą część tego szacunku to iest summę zł. pol. 536 gr. 26 w dobrey monecie w zakład złożyć powinien, a

3. Nabywca tey kamienicy od dnia ukończoney licytacyi w 14 dni resztuiącą summę za iaką ta kamienica sprzedana będzie, równie w monecie dobrey do składu sądowego magistratu tuteyszego złożyć iest obowiązany, inaczey

4. Gdyby takowey resztuiącey summy do składu sądowego w 14 dni od ukończenia licytacyi nie złożył kamienica ta na koszt nabywcy ku iey sprzedarzy przez powtorną licytacyą podana będzie, w reście

5. Na powtorney licytacyi przez przedarz tey kamienicy nie wzięcia takiey summy za iaką na pierwszey licytacyi sprzedaną była, pierwszy nabywca do zapłacenia takowey brakuiącey summy z swey własności iest i zostanie obowiązany, zaś

6. Wierzyciele zapisowi napominaią się, aby nie oczekniąc osobnych przywołań pretensye swe do protokołu podali, inaczey przy podziale summy z licytacyi wypadaiącey żaden na nich wzgląd miany nie będzie.

W. Lichocki, Z. P. S. S. M. K.
Łodziński, Kon.
Seb. Kawski.

Z Rady Wydziału Sprawiedliwości Magistratu Krakowskiego.
Dnia 13 Lipca 1810 roku.
Kowalski.

Prefektura Departamentu Krakowskiego, w celu uzupełnienia i ukończenia zbioru wszelkiego gatunku udowodnionych pretensyi tak publicznych iako też i prywatnych do rządu Austryackiego Prowincyi nowo do Xięstwa Warszawskiego wcieloney, wzywa wszystkich obywateli i mieszkańcow Departamentu Krakowskiego, ażeby ci, którzy do tąd takowych JW. Antoniemu Hr. Stadnickiemu, dawniey do tego wyznaczonemu, ieszcze nie podawali, takowe do dnia ostatniego Sierpnia r. b. W. Hr. Łosiowi z Urzędu Prefektury do owychże konsygnacyi ustanowionemu w iego biorze na kanowney ulicy w domu X. Olechowskiego Nr. 129 na pierwszym piętrze okazywać pospieszyli, gdy po upłynionym term nie więcey przyymowane n e będą i strony z takowemi do Kommissyi dwoch dworow w Lwowie urzędować maiącey udać się będą musiały. W Krakowie dnia 26 Lipca 1810.

Stanisław Hrabia Wodzicki. Z. P.
Michał Wroński S. J.

W Karniowicach mila od Krakowa na trakcie Krzeszowskim iest do sprzedania 150 owiec i baranow gatunku Angielskiey i Hiszpańskiey wełny. Życzący sobie takowe nabydź, na ulicy Franciszkańskiey pod Nr. 220. informacyą dokładną odbierze.